

Bladgroen

is een uitgave van de

milieuvereniging Land van Cuijk

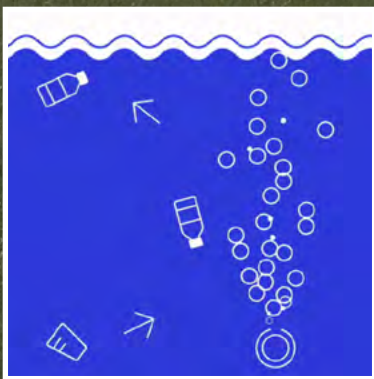

Bladgroen met o.a.:

Drinkable River in Maashees

Het nieuwe klimaatakkoord

The Great Bubble Barrier

Herfst

JAARGANG 39 - NR. 2

NOVEMBER 2018

*Milieuvereniging Land van Cuijk ...
 bezig voor een beter milieu*

COLOFON

BLADgroen is het verenigingsblad van de Milieuvereniging Land van Cuijk. Het informeert leden en anderen over natuur en milieu in de ruimste zin. Het verschijnt in een oplage van circa 250 stuks.

Redactie BLADgroen:

Sylvia van Duijnhoven (eindredactie)
tel. (0485) 530890 - sylvia@mlvc.nl
Wygard Baspenning
Jan Reijnen.

BLADgroen verschijnt in principe drie maal per jaar. Copy dient verband te houden met 'natuur en milieu in de ruimste zin des woords' in het Land van Cuijk. Iedereen kan artikelen schrijven, de redactie bepaalt of deze in overeenstemming zijn met het huishoudelijk reglement van BLADgroen. Overname van tekst met bronvermelding is toegestaan.

Opmaak en druk : dot-Kom Design

Dagelijks bestuur:

Theo Wijnhoven, voorzitter
Jan Reijnen, secretaris
Harrie van de Wetering,
penningmeester ledenadministratie

Secretariaat MLvC:

Beerseweg 10, 5451 NS Mill.
Tel. (0485) 45 10 71
secretariaat@mlvc.nl

Banknr: NL85 TRIO 0197 9101 30

Lidmaatschap:

Het lidmaatschap bedraagt minimaal € 17,50 per jaar voor leden-abonnees. Voor elk volgend lid uit het gezin of andere levensvorm geldt een bedrag van € 2,50 per jaar. Het lidmaatschap kan ieder moment ingaan. De contributie wordt geheven vanaf de maand waarin men lid is geworden en is evenredig aan het aantal maanden van het jaar waarin men lid is geworden. Het lidmaatschap wordt automatisch voor een jaar verlengd, tenzij uiterlijk 30 november van het lopende jaar bericht van opzegging is ontvangen. Donateurs m/v, die minimaal € 17,50 betalen ontvangen ook BLADgroen. Aanmelden kan bij het secretariaat.

De MLvC is aangesloten bij de Brabantse Milieu-Federatie (BMF) te Tilburg.

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Lage Raam	3
Koolstofboeren	4
De kwestie: wie betaalt de klimaatlasten?	5
Drinkable River in Maashees	6
Groene blaadjes in het Land van Cuijk	8
The Great Bubble Barrier	11
Samenwerking MLvC en Brabants BurgerPlatform ...	12
Column	13
Het nieuwe klimaatakkoord	14

Voorwoord

Bladgroen november 2018

Door omstandigheden komt de tweede editie van ons verenigingsblad onder de betrekkelijk nieuwe naam 'BLADgroen' later uit dan we verwacht en gehoopt hadden. Alleen onze voorzitter, Theo Wijnhoven, had dat zien aankomen. Hij schreef een column onder de titel 'Kerstboter'.

Verder een artikel over de kwaliteit van onze bodem en de relatie met koolstof en grondwaterstand, een stuk over de internationale actie van Li An Phoa, 'Drinkable Rivers', waarvoor zij de hele Maas afreisde en ook een dag in Maashees neerstreek om aandacht te vragen voor de kwaliteit van ons

rivierwater. We besteden kort aandacht aan het Hoofdlijnen Klimaat Akkoord, waar we in ons volgende nummer uitgebreid op terugkomen. En aan twee groene initiatieven in het Land van Cuijk, waarin mensen laten zien dat zelf de handen uit de mouwen steken een goede formule is.

Tenslotte een stuk over wie er gaat opdraaien voor de kosten van de energietransitie en of dat, zoals het er nu voorstaat, een aanvaardbare verdeling van de lasten is.

Wij wensen u veel leesplezier.

De redactie

Lage Raam

Het was adembenemend. Voor de vis dan. Fietsend door het Broek in Sint Hubert, keek ik vanaf de stuw in de Lage Raam. Dat doe ik altijd, automatisch. Heel veel vis liet zich aan de oppervlakte zien en hapte duidelijk naar lucht. Natuurlijk even fotootje gemaakt met mijn mobieltje. En geappt naar medewerker van Waterschap Aa en Maas. Daar werd zeer alert gereageerd. Ik dacht dat het een gevolg zou zijn van de droogte en dus weinig water en de gebruikelijke eutrofiering, waardoor zuurstofgebrek kon optreden. Het klopte allebei. Alleen was de vervuiling extreem vanwege een geconstateerde leidingbreuk bij het doorpompstation op de Achterdijk. Met man en macht gingen de medewerkers van Aa en Maas aan de slag, om te redden wat er te redden valt. Goed werk.

Geert Verstegen

Foto: Rein Braspenning

Koolstofboeren

Het leven op deze aardkloot zit mooi en praktisch in elkaar. Vanuit wat mineralen, water en wat zonlicht wordt door de plant voedsel en zuurstof geproduceerd. De dieren – en dus de mens inclusief – brengen / brengt voedsel en zuurstof weer samen. Dat heet verbranding en daar komen de mineralen en de warmte weer vrij. En of het nou gaat om rotting, de menselijke maag of een haardvuur; op hoofdlijnen gaat het om dezelfde kringloop.

Maar omdat wij mensen de planten die in pakweg 300.000.000 jaar zijn gegroeid als fossiele brandstof in zo'n 300 jaar weer verbranden, komt een enorme hoeveelheid koolstof weer vrij. Op één dag verstookt de mensheid wat in ruim 2700 jaar is vastgelegd in planten met behulp van de zon.

We hebben twee problemen waar we wat aan kunnen doen, als we dat willen:

- Het eerste is de klimaatverandering, omdat we veel koolstof in de atmosfeer hebben geblazen in de vorm van CO².
- Het tweede is een gevolg van een decennialange verwaarlozing van de bodem. Terwijl jarenlang de bodem gevoed werd met humus en stro, kreeg die na het ontstaan van de vee-industrie, slechts drijven en kunstmest. Daar zit weinig respectievelijk vrijwel geen koolstof in en die is heel hard nodig voor heel veel bodemprocessen. Men zegt dan ook dat het organische stofgehalte van de bodem is gedaald. En dat moet beter.

Doordat er te weinig koolstof in de bodem zit, daalt met de biodiversiteit

het productievermogen. Ook houdt de bodem dan slecht water vast en de gevolgen voor de biodiversiteit (landbouw?) zijn dramatisch. Zeker na de tropische zomer van dit jaar. Dus een scala van problemen door een uitgemergelde bodem.

Nu we dus zien dat er een koolstofoverschot is in de lucht en een tekort in de bodem, ligt de oplossing voor de hand, toch?

De CO² stoppen we onder de grond. En niet duur afgevangen van de industrie en vervolgens in lege gasvelden, maar gewoon langs natuurlijke weg generaties boeren voor ons al gebruik van maakten. Laten we die "koolstofboeren" een kans geven.

HET kenmerk van de groene plant is dat hij dit CO² uit de lucht haalt en opslaat; zo groeit hij. We krijgen er ook nog zuurstof voor terug. Door nu plantaardig materiaal weer in de bodem te brengen, is het voor langere tijd opgeslagen. En doet het zijn goede werk. Wel moet er soms eerst gecompenseerd worden als tussenstap. Terzijde: het lijfblad van de milieuvereniging heet niet voor niets Bladgroen.

De gemeenten in het Land van Cuijk zijn vaak ook grootgrondbezitter. Zij verpachten gronden aan boeren. Zij zouden als eerste een rol kunnen spelen in een omslag op dit gebied en koolstofboeren voorrang moeten geven boven andere boeren. En biologische boeren zijn al lang koolstofboeren; anders kun je een biologisch bedrijf niet runnen.

Op dit moment wordt het land uitgemergeld. En daarbij komt ook nog dat de lage waterstand gehandhaafd wordt om de boeren met de zware machines langere tijd op het land te kunnen laten rijden. In combinatie met de klimaatverandering, worden

de dramatische gevolgen van de ruilverkavelingen pijnlijk zichtbaar. Die wad helemaal gericht op het afvoeren van water. En waarvoor doen wij dit met zijn allen? Waarom wordt een sector die hier een cruciale rol in speelt, zo zwaar gesubsidieerd door Brussel? Waarom betalen wij als belastingbetaler mee aan onze eigen ondergang? Om groente en fruit (ons vlees en onze zuivel?) in de winkel tegen spotprijzen te kunnen kopen?

Maar ook om de export van goedkoop vlees voor de Chinezen en de Duitsers in stand te houden? Deze zomer zag je overal de regenhaspels overuren draaien. Zij trokken hard aan het grondwater, dat voor een deel op het gewas kwam en voor een deel gewoon verdampte. Uiteindelijk – niet direct – wordt er zo ook aan ons drinkwater getrokken; maar dat is lange termijn. En als je het wrang geformuleerd wilt hebben: om de Chinezen nu goedkoop varkensvlees te laten eten geven we het drinkwater van onze kleinkinderen weg.

Geert Verstegen

Foto: Rein Braspenning

De kwestie: wie betaalt de klimaatlasten?

Bij de totstandkoming van het Energieakkoord in 2013, het begin van de vergroening van de Nederlandse economie, ging het nauwelijks over de lastenverdeling. De punten die een rol speelden hadden bijna uitsluitend te maken met welke maatregelen er nodig waren om het doel te bereiken. Eind februari 2018 begonnen de onderhandelingen over het nieuwe Klimaat- en Energieakkoord. En toen lagen de zaken heel anders. De verdeling van de lasten was een van de hoofd(pijn)punten.

Hoe zat het nu met die lastenverdeling vóór Rutte III? Inkomens tot ca. € 23.000,- bruto per jaar draaiden op voor iets meer dan 2 procent van de kosten. Boven ca. € 89.000,- bruto: 0.8 procent. Daartussen: 0.9 tot 1 procent. Opmerkelijk!

Na doorvoering van alle maatregelen in het regeerakkoord van Rutte III ziet het plaatje er zo uit: de laagste inkomens, dus tot ca. € 23.000,- bruto per jaar: 4.2 procent, een verdubbeling. Dan lopen de percentages geleidelijk terug van 1.9 procent tot 1.2 procent voor de hoogste inkomens, boven de ca. € 89.000,- bruto per jaar. Hier wordt dus zeer fors gedenivelleerd: de lasten worden procentueel veel zwaarder naarmate je inkomen lager is. Onderaan de inkomensladder worden rake klappen uitgedeeld, bovenaan niet meer dan tikjes. Daar komt nog bij dat het bedrijfsleven nauwelijks te maken krijgt met lastenverzwaringen.

Deze cijfers kwamen uit een rapport door onderzoeksbureau CE Delft in opdracht van Milieudefensie. Ook Greenpeace en de FNV zeiden desgevraagd zwaar te gaan tillen aan de verdeling van de klimaatlasten. CE Delft deed ook een studie naar de situatie in 2050. De laagste inkomensgroep zou dan bij ongewijzigd beleid uitkomen op 17.1 procent van haar inkomen, de hoogste op 5.7 procent. Dat is toch ronduit verbijsterend.

En dan het bedrijfsleven. De grootste klimaatvervuilers, de zware industrie en de stroomproducenten, betalen heel weinig energiebelasting (ODE: opslag duurzame energie). Stroomproducenten gaan wel meer betalen voor hun CO²-rechten. Huishoudens, daarentegen, betalen veruit het grootste deel. Opmerkelijk! Door het regeerakkoord van het kabinet Rutte III gaan huishoudens fors meer betalen. De kosten voor de bedrijven stijgen nauwelijks.

Er zijn mensen die dat asociaal beleid zouden noemen. Hoe dan ook, als je alleen naar deze lastenverdeling kijkt, kan de typering van Rutte III als centrum-rechts kabinet de prullenmand in. Hier is niets 'centrum' aan. Je vraagt je af waar D66 en de CU waren tijdens de totstandkoming van het regeerakkoord.

Op 25 juli had ik een telefonisch onderhoud met Saskia Garter en Evert Hassink van Milieudefensie over hoe de zaken er nu voor staan ten aanzien van de lastenverdeling. Er is nu een hoofdlijnenakkoord Klimaat en Energie. Daarin zijn geen harde afspraken vastgelegd over hoe de lasten verdeeld gaan worden. Dat is dan uiteindelijk aan de politiek. Ik houd mijn hart vast. Als dat maar niet een kwestie van neoliberale pleisters plakken wordt. Wel is gesproken over wat de bijdrage van de grootste vervuilers, de zware industrie en

de stroomproducenten gaat zijn. En hoeveel subsidie (gemeenschapsgeld!) zij nog gaan krijgen. Dat blijft onderwerp van discussie.

Het lijkt er sterk op dat Milieudefensie, Greenpeace en de FNV hun gespierde taal van een aantal maanden geleden niet kunnen waarmaken.

Wat verder opvalt aan het hoofdlijnenakkoord, is dat een aantal sectoren buiten beschouwing zijn gelaten: de luchtvaart, de scheepvaart, de intensieve landbouw en veehouderij en op het gebied van mobiliteit het rekeningrijden. Het is ongeveer een eeuw geleden dat de term 'de vervuiler betaalt' voor het eerst opdook. Wordt het onderhand niet eens tijd dat de praktijk op de theorie gaat aansluiten? Want met de VVD als traditioneel beschermer van de belangen van de industrie en het CDA als traditioneel beschermer van de vervuilende en ziekmakende praktijken van met name de intensieve veehouderij is er weinig aanleiding voor optimisme. Ik heb gelezen dat ook CU en D'66 nog steeds deel uitmaken van dit kabinet.....

Wij blijven de ontwikkelingen kritisch volgen.

Wygard Braspenning

Bronnen: de Volkskrant, de Correspondent, Milieu Centraal, Milieudefensie.

Drinkable River in Maashees

Een paar generaties geleden was het water uit de meeste rivieren nog drinkbaar voor de mens. Nu echter in bijna geen één meer. Drinkbaar water uit een rivier is een goede indicator voor een gezonde omgeving, voor een gezond leven.

nemen de kinderen en hun meester Chiel mee naar de Kampagnebeek in Maashees. Deze beek mondt direct uit in de Maas. De kinderen gaan onderzoeken of er nog "leven" in deze beek en de Maas zit. Gewapend met schepnetten, bakken, emmers, loepjes en opzoekkaarten gaan ze op pad.

Vanessa, van de Brabantse Milieufederatie, heeft voor al deze spullen gezorgd. Ze heeft de Provincie Noord Brabant bereid gevonden dit allemaal te kunnen aanschaffen.

Er wordt in het water getuurd, met emmers en netjes geschept. De opbrengst is minimaal. Een verdwaald waterslakje wordt in een van de bakken gezet. Het enthousiasme daalt enigszins totdat een van de kinderen roept; een visje in m'n netje. Iedereen weer op scherp en er wordt volop geschept. De "oogst" groeit met de minuut. Veel kleine visjes, slakjes, tortretjes, salamanders, bloedzuigers, larven van muggen en geel gerande waterkevers, schrijvertjes en bootsmannetjes vinden hun tijdelijk onderkomen in een van de bakken. Omdat de zoekkaart niet direct uitkomst biedt wat de visjes betreft, geeft een toevallig aanwezige Poolse visser uitleg.

Ondertussen is Li An gearriveerd op de locatie. De kinderen kunnen zich nog maar moeizaam losweken van het

Li An Phoa vraagt aandacht voor de kwaliteit van het rivierwater middels haar actie Drinkable Rivers. Zij maakte een wandeling langs de Maas vanaf de oorsprong op het Plateau van Langres in Frankrijk tot aan monding in de Noordzee in de buurt van Rotterdam. Op haar wandeling ontmoette zij veel mensen, zo ook de kinderen van basisschool St. Antonius in Maashees. Het is zomerswarm op dinsdagmiddag 03 juli in de laatste schoolweek voordat de verdiende zomervakantie kan beginnen. De 20 kinderen van groep 7/8 zitten vol verwachting in de klas wachtend op de dingen die komen gaan. Drie vrijwilligers van IVN Maasvallei (Ger, Walter en Theo)

scheppen met de emmers en netjes. Uiteindelijk heeft iedereen een plekje in de schaduw gevonden en kan Li An met haar verhaal beginnen. Li An, een rasverteller, neemt de kinderen mee met haar wandeltocht langs de Maas. Ze vraagt de kinderen haar te helpen bij het onderzoeken van het water in de Maas. Samen komen ze tot de conclusie dat de temperatuur van het water 24°C is, dat er niet erg veel zuurstof in het water zit en de ph-waarde ergens tussen de 7 en 8 zit. Verder nemen ze nog wat monsters van het water die opgestuurd worden naar de universiteit van Wageningen voor nader onderzoek. De middag is te kort, want er is nog veel te vragen en te doen. Maar de tijd dwingt om terug te gaan naar

school. De kinderen nemen afscheid van Li An en de andere mensen die geholpen hebben. Een mooie middag waarop, ondanks dat het schooljaar al bijna voorbij is, de kinderen heel veel geleerd hebben.

*Boxmeer, 04 juli 2018
Theo van Lankveld (Slabox Boxmeer,
IVN Maasvallei).*

De volgende dag was Oeffelt aan de beurt. Kinderen van basisschool de Bouwsteen uit Beugen waren aanwezig bij het volledig gerenoveerde Veerhuis. Leerkrachten en dames van het IVN begeleiden de zaak. Er werd geschept in de Maas met weinig resultaat. Ook hier werd een hoge

temperatuur gemeten. Een monster genomen voor andere zaken zoals zware metalen. Deze monsters worden opgestuurd naar de Universiteit van Wageningen.

Omroep Brabant was met radio en tv aanwezig. Leuk voor de kinderen. Na een glaasje limonade op het terras van het Veerhuis ging men verder naar de Oeffeltse Raam waar weer van alles uit het water geschept werd. En gede-termineerd.

Li An Phoa nam hier afscheid en alle kinderen kregen een getuigschrift. Het was een prachtige samenwerking van mensen in het Land van Cuijk, die de natuur een warm hart toedragen. Smaakt naar meer.

Groene blaadjes in het Land van

In deze rubriek willen we twee groene projecten in het Land van Cuijk belichten en daarnaast enkele groene subsidies van het waterschap Aa en Maas kort bespreken.

Voedselbos 'de Stènakker' in Haps

Wij hadden een gesprek met Maria Daanen en Bert van Delst, die aan de Steenakkerstraat 2 in Haps een jaar geleden begonnen zijn met het realiseren van een al langer gekoesterde droom: de aanleg van een voedselbos. Die droom had een voor-geschiedenis. Al lang zijn ze zich er-van bewust dat wij mensen zuinig om moeten gaan met onze aarde. Consuminderen in plaats van al-maar meer consumeren. De stichting "Genoeg" inspireert hen daarbij. Hun enthousiasme werd ook opgewekt

door vrienden die volledig zelfvoor-zienend leven. En door Wouter van Eck, voedselbos-expert in Nijmegen, die zelf een voedselbos genaamd 'Ketelbroek' in Groesbeek heeft ge-realiseerd en die ook lezingen over het onderwerp geeft.

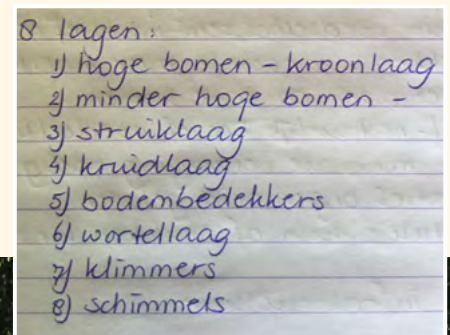
Er zijn heel veel kenmerken van een voedselbos op te sommen. We noemen er een paar.

- verzoening tussen landbouw en natuur;
- een systeem gebaseerd op het ecosysteem van het bos. Hoge bomen, lagere bomen, struiken,

bodemplanten, en, niet te vergeten, de bodem zelf, met de daarin voorkomende wortels en schimmels;

- gericht op voedselproductie
- gesloten kringloop

Geen externe toevoegingen, zoals kunstmest en pesticiden. **Meerjarige** houtige gewassen als fruitbomen en

Cuijk

fruitstruiken. Zoveel mogelijk laten begaan (op je handen zitten en goed kijken wat waar gedijt en onder welke omstandigheden). Niet bestrijden, maar meegaan.

Maria en Bert gebruiken in de moestuin de principes van permacultuur. Voorbeeld: niet schoffelen of omspitten. De bodem met stro bedekken om het vocht beter vast te houden. Tevens bevordert dat de vruchtbaarheid van de bodem en wordt onkruid op

natuurlijke wijze beteugeld. Kortom: zo weinig mogelijk ingrijpen. Ook polycultuur kan een toepassing zijn: meer planten in één bed, vanwege de positieve natuurlijke wisselwerking. Het voedselbos heeft ook een 'natte plek', een grote vijver om dieren als padden, kikkers en salamanders aan te trekken.

Gevraagd naar hun doel gaven zij een tweeledig antwoord. Ten eerste uit eigen tuin kunnen eten. En daarnaast: zuinig omgaan met onze aarde. Daarna kregen we een rondleiding door het ca. 1 hectare grote voedselbos. Ronduit fascinerend !!

Zonnepanelen op andermans dak

Deze vorm van samen energie opwekken en besparen wordt inmiddels al op een aantal plaatsen in het Land van Cuijk toegepast. Het is een organisatievorm die is toegesneden op mensen die wel energiebewust willen leven, maar om wat voor reden dan ook geen zonnepanelen op hun eigen dak willen of kunnen hebben.

In dit geval is het dak dat van een loods op de gemeentewerf in Cuijk. Het Cuijks Energie Collectief is een groep van betrokken inwoners en vertegenwoordigers van lokale bedrijven en organisaties die samen met de gemeente het initiatief hebben genomen tot de oprichting van een Energiecoöperatie in de gemeente Cuijk. Een energiecoöperatie is een interessante organisatievorm voor burgers en bedrijven om gezamenlijk energie (en dus ook kosten) te besparen en te investeren in duurzame energie, zeker met het oog op het nieuwe Energieakkoord. Sinds 2015 is er het internationale klimaatakkoord van Parijs.

Na een eerste informatiebijeenkomst in 2014 is de coöperatie in februari 2015 officieel van start gegaan met de missie om samen met onze buurten dorpsgenoten energie te gaan besparen, te gaan isoleren en samen energie op te gaan wekken. Inmiddels is Buurkracht, de overkoepelende organisatie waar het CEC. bij is aangesloten, actief in vier dorpen/wijken, een vijfde zal in 2018 starten. CEC heeft de bespaarbox ontwikkeld om inwoners

De zonnepanelen op de Gemeentewerf, het eerste zonnepanelenproject van het Cuijks Energie Collectief (CEC). Komend jaar (2018) wil CEC samen met inwoners van gemeente Cuijk twee of drie soortgelijke projecten realiseren

bewust te maken van energieverbruik. In juni 2017 is het eerste collectieve zonnedak van CEC gerealiseerd op de gemeentewerf in Cuijk, een tweede is in voorbereiding.

Subsidie voor klimaatbestendige maatregelen van Waterschap Aa en Maas.

Er worden tal van subsidies verstrekt voor energie- en klimaatbestendige maatregelen. Je zou door de bomen het bos niet meer zien. Een (ons) minder bekende mogelijkheid om subsidie te krijgen is het Waterschap. Te denken valt aan groene daken, groene schoolpleinen, (buurt)moestuinen, geveltuintjes, regenwater opvangen en hergebruiken, meer groen en minder tegels in de wijk.

De maximale subsidie per project is 30% van de projectkosten, met een maximum bijdrage van € 5.000,-. U

krijgt de subsidie als voorschot op de oplevering van uw project, op vertoon van offertes of een gedegen kostenraming. Om subsidie te krijgen, moet het project aan de volgende voorwaarden voldoen:

- Het project vindt plaats in bebouwd gebied, dus een dorpskern of stad.

- De maatregel(en) moet(en) een blijvende verbetering zijn voor de water- en groenstructuur.
- Het eindresultaat mag niet alleen voor uzelf zijn. Samenwerken is dus verplicht!

De redactie

The Great Bubble Barrier

In onze oceanen en zeeën drijft steeds meer plastic afval. Een groot deel daarvan is zwerfafval dat via rivieren, kanalen en havens in zee terecht komt. The Great Bubble Barrier is een succesvol, nieuw instrument om plastic tegen te houden in de rivieren, zonder de scheepvaart en de vismigratie te hinderen. A smart solution to plastic pollution!

Plastic soep

Ieder jaar belandt er wereldwijd 8 miljard kilo plastic afval in de oceanen. Door verwerking, zonlicht en golfslag valt het plastic afval uit elkaar in kleine stukjes. Daardoor verandert ons zee-water in een wereldwijde soep van microplastics. Allerlei dieren die in of van de zee leven, zelfs het zoöplankton, zien die plastics voor voedsel aan. Plastic verteert niet langs de biologische weg. Bovendien kunnen er bij de degradatie van plastics tot kleine deeltjes giftige stoffen uit de plastics vrijkomen. Daarom is de plastic soep voor veel zeedieren een gezondheidsrisico. Maar ook voor ons! Via het zeeleven dringt het plastic onze voedselketen binnen. Zo zitten in mosselen en zelfs in honing microscopisch kleine plasticdeeltjes. Deze deeltjes zijn zo klein dat ze gemakkelijk menselijke lichaamscellen kunnen binnendringen.

Werking The Great Bubble Barrier

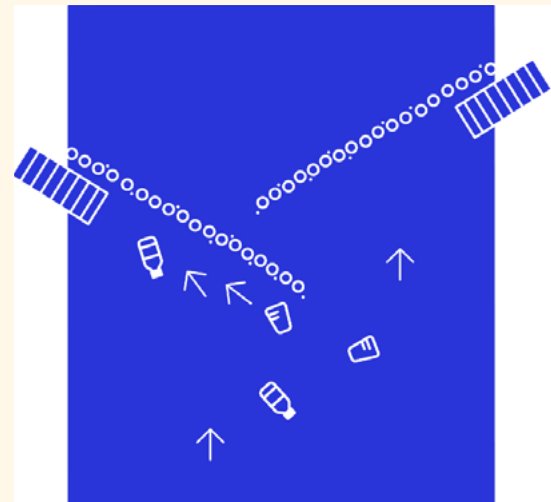
The Great Bubble Barrier is een scherm van luchtbellens in het water over de volle breedte en diepte van de rivier. Schepen en vissen kunnen het scherm ongehinderd passeren maar plastic afval wordt door het bellen-scherm tegengehouden en naar de oever geleid. Het scherm van lucht-bellen wordt gemaakt door een ge-perforeerde buis op de bodem van de rivier te plaatsen en hier lucht door-heen te pompen. Zo ontstaat een bellenscherm van de bodem van de rivier tot aan het wateroppervlak. De opwaartse stroming die hierdoor ont-staat, brengt onder water zwevend

afval naar het wateroppervlak. De buis wordt schuin geplaatst, zodat de na-tuurlijke stroming van de rivier kan worden gebruikt om het plastic afval naar de oever te geleiden. Daar kan het afval eenvoudig worden verza-meld en verwijderd.

Proefproject in de IJssel

The Great Bubble Barrier is bedacht door Francis Zoet, Anne Marieke Eveleens en Saskia Studer. In 2016 wonnen zij met hun idee een door Rijkswaterstaat en Puur Water Na-tuurlijk georganiseerde wedstrijd om de plastic problematiek een halt toe te roepen. The Great Bubble Barrier werd eerst uitgebreid getest in het lab. De resultaten waren zeer positief. In november 2017 werd een Bubble Barrier geplaatst in de IJssel bij Kampen voor een testperiode van 3 weken. De proef wees uit dat The Great Bubble Barrier bij elke weers-omstandigheid 80% van het plastic uit het rivierwater afvangt! In 2018 werd een crowdfundingactie gestart,

om zo snel mogelijk een permanente Bubble Barrier te kunnen installeren. Wie The Great Bubble Barrier wil steunen met een donatie, kan dat doen op: <http://thegreatbubblebarrier.com/>.

Samenwerking Milieuvereniging Land van Cuijk en Brabants BurgerPlatform

Als we kijken naar de geschiedenis van de Milieuvereniging en de manier van werken, zien we een curieuze golfbeweging. In 1980 opgericht en in de tachtiger jaren werd er gestreefd naar een "afdeling per gemeente". Dat was toen goed. Nadat gemeentes steeds meer gingen samenwerken kwamen we in de negentiger jaren tot het inzicht dat één vereniging in het Land van Cuijk het beste zou zijn. Maar ook als vereniging hadden we steeds meer connecties buiten het Land van Cuijk, want we zagen dat "Den Bosch" en de provinciale politiek steeds sturender werd; vooral op het thema veehouderij en natuur werd het ruimtelijk beleid een aandachtspunt voor ons. Dat noopte tot verdere samenwerking met aanverwante clubs.

De intrede van het digitale tijdperk maakte het nog eens gemakkelijker dan voorheen om goed samen te werken.

Naast de Brabantse Milieufederatie – altijd een belangrijke partner geweest – is er nu ook het Brabants Burgerplatform. Een in juli opgerichte Stichting vooral gericht op de kwaliteit van de leefomgeving van de Brabanders. Dat vertoont grote overlap met de doelstellingen van de Milieuvereniging Land van Cuijk.

Nu de verkiezingen van Provinciale Staten in maart 2019 plaatsvinden en daarmee die van de Eerste Kamer, maken wij dankbaar gebruik van een goed geoliede samenwerking. De vele deskundigen in Brabant weten elkaar goed te vinden. Mede door die samen-

werking zijn er in Brabant resultaten geboekt.

Voor het eerst in de geschiedenis van Brabant is daar de groei van de vee-stapel een halt toegeroepen en wordt er ingegrepen in de houdbaarheid van stallen die al lang en breed over datum zijn.

Een verdere reden om met andere ogen naar de provinciale politiek te kijken is de komst van de nieuwe Omgevingswet. Eén van de uitgangspunten van die wet is de inzet op participatie van burgers. En binnen de Brabantse burgerbeweging groeit het besef dat je meer kunt bereiken door aan de voorkant mee te praten bij de beleidsontwikkeling dan door aan de achterkant te protesteren tegen al in beton gestorte uitkomsten van beleid. Meedenken kun je actief en passief. Je kunt wachten tot je mening gevraagd wordt. Maar het lag meer in de lijn van de burgerbewegingen om hierin proactief naar buiten te treden. Met de verkiezingen in het vooruitzicht hebben we ervoor gekozen om ook hier structureel in te zetten op inbreng aan de voorkant.

Het moge duidelijk zijn dat de verkiezingen volop samenwerking vragen.

Vanuit dat gezichtspunt is een drie-traps-campagne bedacht:

1e trap: souffleren van de opinion-leaders / programmaschrijvers van de politieke partijen: hiertoe is een besloten bijeenkomst belegd in oktober 2018, waarvoor we twee prominente onafhankelijke externe deskundigen

ingehuurd hebben om twee andere kanten van het veehouderijdossier te belichten.

2e trap: herfst-winter 2018-2019 campagne voeren onder de burgers om te gaan stemmen en om vooral gericht te stemmen: hiertoe wordt een breed scala aan campagne-materiaal ontwikkeld.

Tegelijkertijd wordt gemikt op extra publiciteit en aandacht voor onze zaak met onder meer items als de onder-tekening van het handvest Burgerrechten in het Buitengebied

3e trap: maart 2019 Het Debat over Daarbuiten: finaal verkiezingsdebat met spitse invullingen zoals kruisverhoor van kandidaten, kennis van zaken (kandidaten worden aan de tand gevoeld in meerkeuze-quiz), etc.

We hopen op die manier het belang van burgers beter in de verkiezingsprogramma's te krijgen en de relatie met de politiek te verbeteren.

Of deze planning helemaal gehaald wordt is maar de vraag, maar dit is wel de richting waar we zwaar op gaan inzetten. Dit betekent, dat het de komende tijd zal gonzen van de activiteiten; ook in het Land van Cuijk en zeker het belang van de burgers van het Land van Cuijk dienende. Dat houdt ook in dat onze vereniging deze activiteiten waar mogelijk ook geldelijk zal ondersteunen.

Geert Verstegen

COLUMN

Kerstboter

Een groot deel van de lezers zal bij de titel van dit stuk een "O Ja" – gevoel hebben. Het beleid van Mansholt uit de jaren vijftig en zestig om met subsidies en schaalvergroting de landbouw te moderniseren was zover doorgeschoten dat er veel te veel zuivel geproduceerd werd. Zo ontstond wat de boterberg heette. In mijn jonge jaren was het prettige aan die boterberg dat we met kerstmis echte boter kregen want dan werd die met flinke korting op de markt gebracht. Waarbij de bevolking er maar aan voorbij ging dat we de Europese subsidies die dat mogelijk maakten toch zelf in collectiviteit moesten opbrengen. Op deze manier kregen we er tenminste nog iets voor terug. Mansholt is al in 1995 overleden en al lang voor zijn dood zag hij in dat 'zijn' beleid was doorgeschoten.

De geschiedenis herhaalt zich, wordt soms gezegd en soms tegengesproken. Ik heb het idee dat de herhaling misschien wel plaats vindt, maar dan steeds toch op een in de tijd passend ander jasje, ook nu weer. Nee, geen goedkope boter speciaal voor kerstmis maar wel overproductie. En ook gestunt met prijzen van zuivelproducten. De ene week is de houdbare melk in de aanbidding, de andere week de kaas. Je hoeft geen voorraadge aan te leggen van een product want voor je de extra aankopen hebt kunnen verorberen ligt de nieuwe aanbidding alweer klaar. Kerstboter in een nieuw jasje, kerst is ook niet meer wat het ooit geweest is.

De bekende boerencoöperatie Friesland-Campina heeft als belangrijke beleidspijler een gegarandeerde afname en goede prijzen voor de melk aangehouden, het was destijds een belangrijke basis voor het ontstaan van de coöperatie. Dat beleid is een van de veroorzakers van de overproductie. Nu is Friesland-Campina door de omstan-

digheden gedwongen om productiebeperkende maatregelen te nemen. De reactie van een grote groep boeren is om daar dan over te klagen. Het blijft voor veel boeren blijkbaar moeilijk om ondernemer te zijn en de spelregels van de vrije markt te hanteren. Ze vragen zich wel af hoe ze kunnen produceren en blijken de regels zo te kunnen gebruiken dat velen zich afvragen hoe ze het in de huidige omstandigheden voor elkaar krijgen om steeds weer uit te breiden. Ze vragen zich niet af hoe ze hun producten in de markt kunnen zetten en of er wel vraag naar is.

Laatst gebeurde het weer eens. Door een wat oudere boer werd me gezegd dat de boeren momenteel niks (of te weinig) verdienen omdat de consument niet wil betalen voor de producten. Een verwijt dat al sinds heel wat jaren te pas en te onpas door veel boeren te berde wordt gebracht. Een verwijt dat weergeeft dat zij niets willen snappen van een elementair onderdeel van de vrije markt: vraag en aanbod bepalen de prijs. Ik weet weinig van economie, maar wel dat als er te veel aanbod is dat dan de prijs gaat dalen. Het dwaze van de boerenstand is dat de individuele boer reageert op de lage prijzen door uit te breiden, zijn productie te verhogen. De explosieve groei van het aantal melkkoeien is niet op te vangen met frauduleuze registraties of te compenseren met weidegangsubsidies. Als de boer denkt ondernemer te willen en kunnen zijn dan zal hij de regels van de vrije markt toch moeten gaan gebruiken. Historisch is ook het gezegde "Als de boer niet meer klaagt...". Klagen zal niet helpen want dan zal de boer moeten klagen tegen zijn eigen sector. Want dat lijkt er aan de hand: de boeren zijn de grootste vijanden van zichzelf geworden.

Het wordt tijd dat de boeren gaan begrijpen dat de milieubeweging al een hele tijd de oplossing van hun problemen aanreikt: MINDER BEESTEN.

Het nieuwe Klimaatakkoord

Het nieuwe Klimaatakkoord staat in de steigers. Nu de concretisering en het bijpassend beleid nog.

Begin juli van dit jaar heeft Ed Nijpels, als voorzitter van het Nederlands Klimaatberaad, de *Hoofdpijnen van het Nederlandse Klimaatakkoord* voorgesteld. Meteen regende het reacties uit alle sectoren van de samenleving. Grootste gemene deler: wie gaat dat betalen? Niets nieuws onder zon en in de polder.

De doelstellingen zijn ambitieus. Nederland moet een gidsland worden. Niet mis voor een land dat nu nog tot de Europese achterhoede behoort als het om duurzaamheid gaat. In dit akkoord, een samenwerking tussen de regeringspartijen en de Tweede Kamerfracties van SP, Groenlinks en PvdA, is vastgelegd dat er in 2030 maar liefst 49 procent minder CO² mag worden uitgestoten dan in 1990. Voor 2030 moet de jaarlijkse CO²-uitstoot daartoe met 48,7 mega-

ton dalen ten opzichte van 2018. Het uiteindelijke doel is nog ambitieuzer: tegen 2050 moet de CO²-reductie 95 procent bedragen. We gaan, met andere woorden, onze energietoestand helemaal vergroenen.

Maar er zijn nogal wat twijfels aan de haalbaarheid. En grote onenigheid tussen de aan het overleg deelnemende partijen over wie de rekening gaat betalen. Sam Gerrits, journalist en geochemicus, schreef over de haalbaarheid van de plannen een lang en zeer lezenswaardig artikel in *Follow the Money* (<https://www.ftm.nl/artikelen/nieuw-klimaatakkoord?share=1>).

Op grond van zijn berekeningen en die van andere onderzoeksjournalisten zal een kleine 40 procent van de beoogde CO² reductie gerealiseerd worden: 'met al de inspanningen die

we ons in de komende 11,5 jaar gaan getroosten, gaan we tegen 2030 in het allergeunstigste geval een megaton of twintig CO² minder uitstoten dan in 2018. En daarmee zullen we nog mijlenver verwijderd zijn van de doelen van het Klimaatakkoord.'

Het wordt dus zaak om goed in de gaten te houden hoe dit Hoofdpijnen Akkoord ingevuld wordt en wat er aan concreet beleid ontwikkeld wordt om de prachtige doelen te verwezenlijken. Want met mooie woorden alleen gaan we onze planeet niet redden.

Wygard Braspenning

Bronnen: Follow the Money, fuxenergie.nl, de Correspondent, de Volkskrant

Wilt u GRATIS op de hoogte gehouden worden van de laatste regionale natuur- en milieu nieuwtjes?

Bezoek onze website

**WWW.
mlvc.nl**

en abonneer u op de digitale nieuwsbrief!

Opgave lid / gezinslid / donateur milieuvereniging Land van Cuijk

Omdat ik het goede en belangrijke werk van de Milieuvereniging Land van Cuijk 'natuurlijk' graag wil ondersteunen, geef ik mij op als lid / gezinslid / donateur*: (doorhalen wat niet van toepassing is!)

Voornaam: _____ Voorletters: _____ Achternaam: _____ Geslacht: M / V*

Adres: _____ Postcode: _____ Woonplaats: _____

E-mailadres: _____ Telefoon nr.: _____

Handtekening: _____ Datum: _____

De jaarlijkse contributie bedraagt € 17,50 voor leden en € 2,50 voor gezinsleden (tweede of volgende leden in één gezin of andere samenlevingsvorm). Donateurs die een bijdrage van minimaal € 17,50 per jaar betalen ontvangen, evenals de leden, het verenigingsblad Bladgroen.

Wilt u zo vriendelijk zijn deze bon uit te knippen en in een gesloten enveloppe te sturen naar:

• **Milieuvereniging Land van Cuijk - Beerseweg 10 - 5451 NS Mill**

JAARGANG 39 - 2

Ontwerp en druk: dotkom design, Sint Anthonis